

Pomorska Federacja Sportu
na zlecenie
Samorządu Województwa Pomorskiego

POMORSKI PROGRAM ROZWOJU SPORTU DO ROKU 2025.
WSTĘPNE ZAŁOŻENIA.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, wrzesień 2018

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
2. Stosowane pojęcia	5
3. Ramy prawne dokumentu.....	7
4. Odbiorcy Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu	8
5. Metodologia tworzenia Założeń Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu	8
6. System zarządzania sportem w województwie pomorskim	9
6.1. Analiza SWOT	9
6.2. Wizja Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu.....	12
6.3. Kryteria i cele strategiczne oraz priorytety działania operacyjne w zakresie sportu.....	13
6.3.1. Tworzenie warunków do rozwoju sportu wyczynowego, ze szczególnym uwzględnieniem sportu dzieci i młodzieży	14
6.3.2. Rozwój sportu powszechnego (sportu dla wszystkich) jako elementu nowoczesnego stylu życia, w tym wspieranie społecznych i zdrowotnych wartości sportu	16
6.3.3. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów szkolenia sportowego	18
6.3.4. Promocja sportu oraz wspieranie zwiększania efektywności zarządzania w sporcie.....	19
6.4. System wdrażania Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu	21
6.5. Monitorowanie i ocena efektywności Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu	22
Załączniki	23

Wprowadzenie

Polski sport wciąż się zmienia się i profesjonalizuje. Badania pokazują, że odsetek Polaków zainteresowanych sportem na przestrzeni lat jest znaczący i systematycznie rośnie. Według różnych źródeł wynosił on od 28% (ARC Rynek i Opinia, 2006), poprzez 45,9% (ARC Rynek i Opinia, 2010) aż do blisko 70% (ARC, 2017). Liczba osób postrzegających siebie jako stałych i zdecydowanych sympatyków wydarzeń sportowych także rośnie. Polacy coraz chętniej uczestniczą również w imprezach sportowych.

Sport staje się sektorem gospodarki istotnie wpływającym na Produkt Krajowy Brutto, (Pawlak i Smoleń, 2004) dającym zatrudnienie coraz większej liczbie osób i generującym coraz większe przychody. Według Rachunku Satelitarne Sportu dla Polski za rok 2012 (Liberda et al., 2017) wartość polskiego sektora sportowego wynosiła 35,3 mld zł i stanowiła 2,16% PKB wytworzonego w tym okresie w Polsce. Dynamika sportowego PKB w latach 2010-2012 wynosiła 10% (3,2 mld zł).

Zdrowie wg Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), jest definiowane jako dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny, który kształtowany jest, zgodnie z modelem Lalonda przede wszystkim przez styl i środowisko życia. Elementami dopełniającymi ów model są czynniki biologiczne i genetyczne oraz model systemy opieki zdrowotnej. Sport powszechny wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą wpisuje się w dwa pierwsze obszary tego modelu.

Wg badania ARC (2017) aż 68% mężczyzn i 72% kobiet uprawiało sport w ciągu 3 miesięcy. Niestety inne badania nie są aż tak optymistyczne. Co siódmy Polak (16,1%) (21,9%, jeśli weźmie się pod uwagę tzw. aktywność transportową) w wieku 16-69 lat spełnia normy poziomu aktywności fizycznej w czasie wolnym zalecane przez Światową Organizację Zdrowia (WHO)¹ (Kantar, 2017).

Wg badań (Czaja et al., 2011, n=115) 36,5% Pomorzan nie uprawia żadnego sportu, 36,5% podejmuje aktywność fizyczną 1-2 razy tygodniowo, czyli poniżej zaleceń WHO. Z kolei inne badanie (GFK Polonia, 2017, n= 4232) wskazuje, że do najważniejszych czynników ryzyka chorób wątroby należy zaliczyć: zbyt wysokie BMI, wzrost masy ciała w ciągu ostatnich pięciu lat, brak aktywności fizycznej, spożywanie zbyt małej ilości posiłków w ciągu dnia, spożywanie nadmiernej ilości cukru. Według badań gdańskiego Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka - 41%, a wg badania UG (Pracownia

¹ Wg WHO należy na aktywność fizyczną poświęcać minimum 150 minut tygodniowo (5 dni po 30 minut) w przypadku umiarkowanej aktywności fizycznej lub 90 minut (3 dni po 30 minut) - na aktywność fizyczną o wysokiej intensywności.

Realizacji Badań Socjologicznych UG, 2016) – 23,5% respondentów nie podejmuje aktywności fizycznej w wystarczającym stopniu. Coraz bardziej istotnym problemem jest otyłość występująca u dzieci. Wg danych Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka z Gdańska oraz UCK wzrasta także odsetek chłopców z nadmiarem masy ciała i wynosi 12,6%. W województwie pomorskim najwyższy, spośród badanych województw jest, również odsetek dziewcząt otyłych – 7,4%. Z badań Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka z Gdańska, wynika, że w już 2009 r. w Gdańsku nadwaga i otyłość występowały odpowiednio u 10,5% i 7,9% populacji dzieci sześciolletnich oraz u 15,1% i 7,27% dzieci między 8 a 12 rokiem życia. Ciągłe nierozwiązaniem, mimo wielu podjętych działań w tym na poziomie centralnym, problemem pozostaje frekwencja na zajęciach WF i utrzymującą się na bardzo wysokim poziomie liczba zwolnień lekarskich (74% uczniów brało udział we wszystkich lub prawie wszystkich lekcjach wf (Wojnarowska et al., 2015, badanie ogólnopolskie n=3346).

Ostatnie blisko trzydzieści lat to dla polskiego sportu czas swoistej metamorfozy. Funkcje społeczne sportu, podkreślane w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego stulecia, starano się – często stosując „rozwiązania siłowe” – zastąpić wyłącznie funkcjami rynkowymi. Nagłe urynkowanie, zmniejszenie finansowania ze strony władz publicznych spowodowało w latach dziewięćdziesiątych dramatyczne pogorszenie sytuacji większości klubów sportowych, a więc podstawowych jednostek realizujących zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu. Część z nich odnalazła się w nowej sytuacji rynkowej i dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi komunikacji i zarządzania stała się przedsiębiorstwami działającymi z powodzeniem w aktualnych realiach. Nie brak jednak organizacji sportowych, szczególnie działających w formie stowarzyszeń i fundacji, które do dnia dzisiejszego borykają się z problemami finansowymi i organizacyjnymi.

Ostatnie dwie dekady, to również czas bardzo bliskiej współpracy jednostek samorządu terytorialnego (jst) ze środowiskiem sportowym. To okres zmian w prawodawstwie traktującym o sporcie, to okres, w którym powoli zaczęto dochodzić do modelu pozwalającego na coraz bardziej sprawne finansowanie zadań w zakresie sportu przez różne szczeble jst.

2. Stosowane pojęcia

Aparat pojęciowy zastosowany w niniejszym dokumencie jest skorelowany z innymi dokumentami o charakterze strategicznym w obszarze sportu w Polsce, w szczególności wynika z Ustawy 25.06.2010 o sporcie (Dz. U. z 2014 r., poz. 715, z późn. zm.) oraz Programu Rozwoju Sportu do 2020 roku.

W związku z powyższym na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto, że kluczowe pojęcia takie jak: sport, aktywność fizyczna, rekreacja, dyscyplina sportu, sport dla wszystkich, sport wyczynowy rozumiane są zgodnie z opisem Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 zaakceptowanego przez Radę Ministrów.

Tabela 1: Aparat pojęciowy stosowany w dokumencie.

sport	1. wielopodmiotowa struktura organizacyjna, której istotą jest uprawianie sportu. 2. wszelkie formy aktywności fizycznej, które mają na celu wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej lub osiągnięcie wyników sportowych na dowolnym poziomie współzawodnictwa; podejmowane zwykle w sposób zorganizowany, na zasadach określonych obowiązującymi regułami sportowymi; 3. konkretny typ współzawodnictwa, objęty przepisami jednej międzynarodowej federacji sportowej; dawniej: dyscyplina (sportu).
aktywność fizyczna	pojmowane funkcjonalnie podejmowanie wysiłku fizycznego o charakterze umiarkowanym lub intensywnym, bez względu na cel lub motywację podejmowania tego wysiłku; aktywność fizyczna obejmuje zarówno wyczynowe lub rekreacyjne uprawianie sportu, lecz również inne zachowania, takie jak taniec czy praca w domu i ogrodzie. Pojęcie stosowane w dokumentach Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem prozdrowotnego aspektu aktywności fizycznej, składające się na koncepcję HEPA (ang. health-enhancing physical activity, prozdrowotna aktywność fizyczna lub aktywność fizyczna pozytywnie wpływająca na zdrowie).
rekreacja	rodzaj sportowej aktywności fizycznej, który zasadniczo nie jest

	związany z uprawianiem sportu na zasadach określonych obowiązującymi regułami sportowymi; rekreacja podejmowana jest w przestrzeni rekreacyjnej lub na obiektach infrastruktury rekreacyjnej, np. spacer, zabawa na placu zabaw/w parku linowym, nordic walking itp.
dyscyplina (sportu)	wyodrębniona część sportu rozumianego jako konkretny typ współzawodnictwa określony regułami sportowymi, np. piłka siatkowa plażowa (sport: piłka siatkowa), kolarstwo torowe (sport: kolarstwo) czy skoki narciarskie (sport: narciarstwo).
sport dla wszystkich	rodzaj sportu określony obowiązującymi regułami sportowymi, uprawiany w celu utrzymania sprawności fizycznej, zdrowia psychicznego i dobrego samopoczucia, związany (choć niekoniecznie) z uczestnictwem w imprezach sportowych nastawionych najczęściej na masowe uczestnictwo; sport uprawiany niezawodowo (amatorsko, rekreacyjnie); zwany również jako: sport powszechny, sport rekreacyjny, sport masowy, sport amatorski.
sport wyczynowy	rodzaj sportu określony obowiązującymi regułami sportowymi, uprawiany w celu osiągnięcia jak najlepszych wyników w zawodach sportowych różnego szczebla poprzez prowadzenie systematycznego treningu; często – sport zawodowy, którego uprawianie jest formą pracy zarobkowej; dawniej: sport kwalifikowany.

Źródło: Program Rozwoju Sportu do roku 2020, Ministerstwo Sportu i Turystyki, 2015.

3. Ramy prawne dokumentu

Strategia Rozwoju Sportu w województwie pomorskim stanowić ma program rozwoju w rozumieniu art. 15 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 06.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2014, poz 1649 i 2015 r., poz 349).

Najważniejszymi aktami prawnymi regulującymi obszar funkcjonowania Programu są:

- Ustawa z dnia 25.06.2010 o sporcie (Dz. U. z 2014 r., poz. 715, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24.04.2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2014 r., poz. 1118, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 06.04.1984 o fundacjach (Dz. U. z 1991 r., NR 46, poz. 203, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20.03.2009 r o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 611, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 05.06.1998 o samorządzie województwa (Dz. U. z 1998, nr 91 r., poz. 576, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 07.09.1991 o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2018, poz. 1457, z późn. zm.);
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020;
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej „Aktywni Pomorzanie”. Załącznik nr 1 do Uchwały nr 376/322/18 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 17 kwietnia 2018 r.;
- Program Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2020; Uchwała nr 150 Rady Ministrów z dnia 31.08.2015 w sprawie przyjęcia „Program Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2020”. M.P. 2015 poz. 989;
- Biała Księga na temat Sportu Komisji Europejskiej; {SEC(2007) 932} {SEC(2007) 934} {SEC(2007) 935} {SEC(2007) 936} /* COM/2007/0391 końcowy */

4. Odbiorcy Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu

Odbiorcami Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu będą:

1. samorządy i samorządowcy różnych szczebli;
2. dyrektorzy jednostek organizacyjnych jst odpowiedzialnych za sport (gosir, mosir itp.)
3. pomorskie kluby i związki sportowe oraz organizacje o charakterze interdyscyplinarnym (sportowcy, trenerzy, kadra zarządzająca, działacze;
4. szkoły różnych poziomów, uczelnie i szkoły wyższe;
5. inne organizacje pozarządowe i grupy nieformalne działające w obszarze sportu na terenie województwa pomorskiego.

5. Metodologia tworzenia Założeń Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu

W pracach nad Załozeniami Programu wykorzystano tzw. metodę delficką, inaczej zwaną „metodą sędziów kompetentnych”. W ramach projektu realizowanego przez Pomorską Federację Sportu powołano zespół roboczy, w skład którego weszły osoby związane z różnymi środowiskami, posiadające duże doświadczenie w realizacji różnego rodzaju projektów sportowych.

Członkowie zespołu eksperckiego (wymienieni w kolejności alfabetycznej): Monika Chabior, Eugeniusz Grabowski, Piotr Klecha, Kamil Koniuszewski, Adam Korol, Maciej Kowalczyk, Bartosz Krawczyński, Karol Skolimowski.

Obsługę organizacyjną prac zespołu eksperckiego zapewniła Pomorska Federacja Sportu.

Głównym założeniem prac było przygotowanie Założeń PPRS w modelu partycypacyjnym, oddolnym, pochodzącym od środowiska sportowego.

Program poddawany będzie konsultacjom z przedstawicielami wszystkich grup interesariuszy, w tym także środowisk niebędących aktywnymi uczestnikami sportu.

Po przygotowaniu przez zespół ekspercki głównej części założeń dokument zostanie przedstawiony podczas konferencji inaugurującej prace nad Programem oraz podczas spotkań konsultacyjnych. Podczas spotkań konferencji oraz spotkań konsultacyjnych rozdawany będzie formularz zgłaszania uwag i pomysłów do Programu. Planowane jest także uruchomienie strony internetowej Programu wraz ankietą internetową dla osób, które nie będą mogły wziąć udziału w spotkaniach.

6. System zarządzania sportem w województwie pomorskim

6.1. Analiza SWOT

System sportu w województwie pomorskim jest wielostopniowy. Składa się on z działań prowadzonych przez wszystkie szczeble jednostek samorządu terytorialnego. Działania te prowadzone są najczęściej dwutorowo – w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz w ramach budżetu promocyjnego jst. Ważnym elementem jest także zaangażowanie środków centralnych pochodzących z budżetu ministra właściwego do spraw kultury fizycznej, ale także innych resortów (zdrowia, nauki i szkolnictwa wyższego, czy edukacji narodowej. Analizując inne źródła finansowania, nie można zapomnieć o środkach unijnych oraz o komercyjnych, rynkowych źródłach finansowania sportu.

Aby móc prawidłowo ocenić potencjał sportu wojewódzkiego posłużono się powszechnie znanym narzędziem – analizą SWOT.

Tabela 2: Aparat pojęciowy stosowany w dokumencie.

Mocne strony	Słabe strony
1. duża liczba organizacji sportowych (kluby, stowarzyszenia, UKS-y)	1. brak stabilności finansów organizacji sportowych
2. szeroka i rozwijająca się oferta w zakresie uprawianych dyscyplin sportowych w regionie	2. mała liczba fundacji sportowych
3. bogate tradycje organizacji sportowych w regionie	3. problemy finansowania sportu, m. in. niedostatek finansowania przez sponsorów prywatnych wiodących dyscyplin sportu, pomimo korzystnej sytuacji gospodarczej.
4. istnienie sportowców oraz klubów sportowych rozpoznawalnych wśród mieszkańców regionu i kraju	4. zdecydowana większość osób funkcjonujących w sporcie czyni to bez wynagrodzenia (społecznie lub wolontariat)
5. doświadczenia czynnego uprawiania sportu wśród kadry trenerskiej i instruktorskiej	5. niedofinansowanie osób pracujących w sporcie (niskie wynagrodzenia trenerów)
6. wykwalifikowana kadra instruktorsko-trenerska na wysokim szczeblu rozgrywek (mająca osiągnięcia w wychowaniu członków kadry narodowej i medalistów mistrzostw Polski, Europy i Świata)	6. trudności w wewnętrznej i zewnętrznej komunikacji organizacji sportowych
7. doświadczeni rehabilitanci i członkowie sztabów medycznych w klubach sportowych biorących udział w wysokim szczeblu rozgrywek	7. słabe umiejętności organizacji sportowych i osób zarządzających obiektami sportowymi w zakresie pozyskiwania środków finansowych, tak publicznych jak i prywatnych
8. silne zaangażowanie szkoleniowców trenujących w regionie – pasjonaci	8. słabe umiejętności organizacji sportowych i osób zarządzających obiektami sportowymi w dziedzinie marketingu oraz współpracy z mediami
9. względnie dobrze rozwinięta baza edukacji sportowej (uczelnie wyższe uczelnie turystyczne, szkoły sportowe, szkoły	9. struktura wieku zatrudnionych i aktywnych kadr sportu (zaawansowane wiekowo kadry sportu)

mistrzostwa sportowego), choć wymagająca dalszych nakładów 10. duża liczba miejskich ośrodków sportu i rekreacji 11. istnienie specjalistycznych ośrodków przygotowań sportowych (np. ośrodki przygotowań olimpijskich) 12. stan i rozbudowa infrastruktury sportowej 13. duże powierzchnie terenów zielonych na terenie województwa, w tym wokół aglomeracji trójmiejskiej (Pomorski Park Krajobrazowy) 14. zrównoważony dostęp do bazy sportowej 15. dobrze rozwinięty rynek usług fitness 16. bogata oferta sportowych imprez masowych typu biegi uliczne, zwłaszcza w aglomeracji trójmiasta	10. brak odpowiednich umiejętności zarządzania rozwojem klubów sportowych i przedsięwzięć sportowych w perspektywie strategicznej 11. w żadnej dyscyplinie sportu (poza żeglarstwem) i wymiarze kultury fizycznej i sportu Pomorskie nie jest niekwestionowanym liderem w Polsce; 12. niewielka liczba uczestników IO 13. umiarkowane lub niskie zainteresowanie uczestnictwem w wydarzeniach sportowych organizowanych przez lokalne kluby, związane m. in. z umiarkowanymi sukcesami sportowymi wiodących profesjonalnych dyscyplin sportowych; 14. duże zróżnicowanie terytorialne w oferty sportowej na Pomorzu w zakresie szkolenia sportowego 15. niedostateczna liczba i jakość specjalistycznej infrastruktury sportu, w szczególności obiektów lekkoatletycznych oraz do uprawiania sportów zimowych (tras biegowych i lodowisk) 16. rosnące obciążenie infrastruktury sportowej w szczególności obiektów zamkniętych (hale sportowe, baseny, etc.) związane z rosnącym zainteresowaniem udziałem w aktywności fizycznej oraz nieefektywny system zarządzania infrastrukturą sportu i rekreacji, 17. brak pływalni o wymiarach olimpijskich (50m) 18. ograniczenie dostępności obiektów sportowych (brak godzin ogólnodostępnych w obiektach sportowych, mała liczba miejsc siedzących na trybunach, brak dostosowania obiektów sportowych dla osób niepełnosprawnych) 19. agresja wśród kibiców (w szczególności piłki nożnej) 20. niski poziom świadomości środowiska sportowego w zakresie podnoszenia swoich kompetencji zwłaszcza w zakresie organizacji sportu 21. niewychodzenie środowiska sportowego naprzeciw aktualnym potrzebom społecznym 22. niewystarczające wsparcie podmiotowe i organizacyjne jst dla małych klubów, 23. niewystarczająca promocja sportu jako ważnego elementu życia społecznego oraz szeroko pojętej profilaktyki – skupienie się tylko na rywalizacji sportowej 24. system stypendialny proponowany przez jst różnych szczebli nie jest na tyle atrakcyjny, by na pewnym etapie kariery sportowej móc podjąć decyzję o jej kontynuowaniu
--	---

	w województwie pomorskim. Powoduje to migrację sportowców poza granice województwa. 25. brak wsparcia programu kariery dwutorowej sportowców (łączenia kariery sportowej ze zdobywaniem zawodu, kształceniem na studiach wyższych itp.) i związany z tym niewystarczający system wsparcia studentów – sportowców na uczelniach wyższych.
Szanse	Zagrożenia
1. wzrost świadomości społecznej w zakresie znaczenia aktywności fizycznej 2. wzrost poziomu zamożności społeczeństwa 3. możliwość dokształcania się w wiodących dyscyplinach sportu 4. duża liczba wykorzystywanych terenów korzystnie ukształtowanych w aspekcie uprawiania sportu (np. zbiorników wodnych, terenów górskich) 5. rozwój bazy turystycznej w regionie (szlaki kajakowe, stacje wodne i mariny żeglarskie, Wielka Pętla Żuławska) 6. rozwój infrastruktury drogowej i transportowej 7. potencjał rynkowy województwa, szczególnie Trójmiasta w kontekście organizacji megaeventów sportowych 8. rosnąca moda na sport powszechny	1. reorientacja polityki rządu centralnego – wstrzymanie Wojewódzkiego Programu Rozwoju Infrastruktury Sportowej, programów „miękkich” współfinansowanych przez MSiT i jst różnych szczebli 2. częsta dyktomia w zarządzaniu sportem na poziomie jst – rozmywanie się odpowiedzialności za rozwój sportu 3. nie zawsze jasne, wymagające dopracowania procedury w zakresie pozyskiwania środków publicznych przez NGO's 4. dekapitalizacja i konieczność dokonania remontów obiektów w ramach Programu „Moje Boisko Orlik 2012” 5. doping w sporcie, w tym sporcie amatorskim 6. problem zapewnienia specjalistycznej sportowej opieki medycznej w regionie 7. zjawiska demograficzne – migracje, niż demograficzny 8. nawyki żywieniowe i behawioralne (fonoholizm, tzw. „siedzący tryb życia” itp.) społeczeństwa, w tym hipokineza cywilizacyjna 9. nieprzekazywanie talentów sportowych do wiodących klubów szkolących mistrzów sportu – marnowanie talentów 10. powolna zmiana pokoleniowa we władzach organizacji sportowych 11. brak współpracy pomiędzy różnymi podmiotami odpowiedzialnymi za organizację życia sportowego mieszkańców (jst, MSiT, kluby, szkoły, uczelnie, trenerzy – nauczyciele WF itp.)

6.2. Wizja Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu

Województwo pomorskie ma reputację jednego z najlepszych miejsc do życia w Polsce. Naszą ambicją i aspiracją jest, by było także najbardziej usportowionym województwem w Polsce, w którym osoby o różnym poziomie sprawności, bez względu na wiek, płeć, wyznanie, zamożność, czy miejsce zamieszkania żyją aktywnie. Chcemy też, aby Pomorskie było województwem rozwoju i wyboru dla utalentowanych ludzi sportu: zawodniczek i zawodników, jak również osób będących trenerami, menedżerami czy innymi profesjonalistami, dzięki którym sport może się rozwijać. Oferta sportowa Pomorza to również wyjątkowe widowiska sportowe realizowane na najwyższym poziomie dostarczające wyjątkowych emocji kibickom i kibicom z Pomorza i nie tylko.

Sport spełniając bowiem bardzo wiele różnorodnych funkcji, pełni także funkcję profilaktyczną i zdrowotną, przyczyniając się do poprawy samopoczucia, stanu zdrowia – tzw. dobrostanu psychofizycznego (wg WHO – well-being).

Głównymi celami PPRS2025 jest:

- tworzenie kapitału ludzkiego i społecznego w obszarze sportu;
- wzmocnienie potencjału sportowego województwa na mapie sportowej Polski;
- wzmocnienie infrastruktury w obszarze sportu;
- lepsze ukierunkowanie strumienia finansowego oraz zwiększenie efektywności inwestycji sportowych;
- wzmocnienie i wspieranie między poszczególnymi szczeblami administracji samorządowej oraz administracji samorządowej z interesariuszami w otoczeniu.

6.3. Kryteria i cele strategiczne oraz priorytety działania operacyjne w zakresie sportu

Na potrzeby założeń Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu wyróżniono Cele główne, pola strategiczne, najważniejsze wyzwania, priorytety oraz wskaźniki i mierniki, które mają służyć określeniu stopnia realizacji celu. Ostatnim poziomem jest działanie/dobry przykład, jako element operacjonalizujący cele i pola strategii.

Program zakłada realizację czterech podstawowych celów strategii:

1. Tworzenie warunków do rozwoju sportu wyczynowego, ze szczególnym uwzględnieniem sportu dzieci i młodzieży;
2. Rozwój sportu powszechnego (sportu dla wszystkich) jako elementu nowoczesnego stylu życia, w tym wspieranie społecznych i zdrowotnych wartości sportu;
3. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów szkolenia sportowego;
4. Promocja sportu oraz wspieranie zwiększania efektywności zarządzania w sporcie.

Każdy cel strategiczny będzie realizowany w oparciu o trzy pola strategiczne: dobre rządzenie (good governance), organizacja i kompetencje, infrastruktura i wyposażenie.

6.3.1. Tworzenie warunków do rozwoju sportu wyczynowego, ze szczególnym uwzględnieniem sportu dzieci i młodzieży

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
1. Tworzenie warunków do rozwoju sportu wyczynowego, ze szczególnym uwzględnieniem sportu dzieci i młodzieży.	Dobre rządzenie (good governance)	Dyscypliny o najwyższym potencjale napotykają na problemy dotyczące braku środków. Z uwagi na brak umów wieloletnich, wiele organizacji doświadcza braku ciągłości finansowania. Logika kalendarza sportowego wymaga intensywnych działań w okresie zimowym i wiosennym, co jest trudne w przypadku organizacji dofinansowanych ze środków publicznych, działających na podstawie umów rocznych.	Zapewnienie ciągłości finansowania organizacji sportowych poprzez wprowadzenie umów wieloletnich.
		System współzawodnictwa sportowego jest ważnym elementem szkolenia sportowego. Pomorskie od wielu lat zajmuje w tej klasyfikacji szóste miejsce, co nie odzwierciedla aspiracji województwa. Niewielka liczba pomorskich uczestników Igrzysk Olimpijskich. Brak rozwiązań wspierających karierę dwutorową zawodników i zawodniczek, powodujący oddalanie się ich od rynku pracy po zakończeniu kariery, przy równoczesnej utracie ich kompetencji nt. sportu przez sektor.	Ustalenie priorytetowych dyscyplin sportowych.
	Organizacja i kompetencje	Czynnikiem osłabiającym pomorski sport jest odchodzenie lub migracje do innych województw młodzieży spowodowane czynnikami ekonomicznymi.	Wspieranie rozwiązań promujących karierę dwutorową, np. poprzez projekty aktywizacji społeczno-zawodowej czy wspieranie studentów w łączeniu edukacji z karierą sportową.
		Brak systemu identyfikacji zarządzania talentami sportowymi.	Stworzenie wojewódzkiego systemu identyfikacji zarządzania talentami sportowymi, w oparciu o klasy sportowy, szkoły mistrzostwa sportowego oraz wojewódzki ośrodek sportu.
			Rozwój skutecznych systemów stypendialnych
			Podwyższanie kompetencji przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie różnicowania źródeł finansowania.
		Niedostateczna opieka medyczna sportowców, w tym zwłaszcza badania i rehabilitacja pozwalająca na powrót do własnej sprawności.	Zwiększenie dostępności Wojewódzkiej Przychodni Sportowo-Lekarskiej.

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
	Infrastruktura i wyposażenie	Analiza potencjału infrastruktury sportowej pod kątem jej dostosowania i wykorzystania przez dzieci	Dostosowanie bazy sportowej do potrzeb i możliwości dzieci

6.3.2. Rozwój sportu powszechnego (sportu dla wszystkich) jako elementu nowoczesnego stylu życia, w tym wspieranie społecznych i zdrowotnych wartości sportu

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
2. Rozwój sportu powszechnego (sportu dla wszystkich) jako elementu nowoczesnego stylu życia, w tym wspieranie społecznych i zdrowotnych wartości sportu;	Dobre rządzenie (good governance)	Regularna aktywność fizyczna jest potrzebna wszystkim i może mieć pozytywny wpływ na integrację społeczną osób wykluczonych. Niestety programy rozwoju społecznego nie uwzględniają aktywności fizycznej jako narzędzia aktywizacji. Zmiana tej sytuacji wymaga włączenia się środowiska sportowego do prac nad dokumentami, czy projektami strategicznymi realizowanymi w lokalnych społecznościach.	Włączenie tematu aktywności fizycznej różnych grup społecznych do lokalnych polityk publicznych dotyczących rozwoju społecznego (np. polityka senioralna, aktywizacja społeczna, spójność społeczna). Włączenie przedstawicieli i przedstawicielek różnych grup społecznych do dialogu nt. powszechnej dostępności aktywności fizycznej.
	Organizacja i kompetencje	Osoby nieaktywne fizycznie dzielą się na wiele podtypów, z których każdy ma różne uwarunkowania braku aktywności. Poznanie psychologicznych, społecznych czy ekonomicznych uwarunkowań braku aktywności może pozwolić organizacjom przełamać te bariery. Należy też zwrócić uwagę na różne możliwości i potrzeby odbiorców dotyczące bezpiecznej aktywności fizycznej, np. różne typy osób starszych czy osób dotkniętych chorobami cywilizacyjnymi. Innym ważnym wyzwaniem jest przełamanie silosowości sportu - organizacje sportowe często nie potrafią zawiązywać długofalowych międzysektorowych partnerstw, w których następuje wzajemna wymiana i wsparcie. Takie partnerstwa łączące organizacje sportowe z organizacjami i instytucjami społecznymi mogą ułatwić wykorzystanie unikalnym kompetencji sportowych organizacji w pracy z odbiorcami organizacji społecznych oraz wesprzeć stabilność finansową partnerstw.	Diagnoza deficytów kompetencji sektora sportu w odniesieniu do potrzeb różnych typów odbiorców.
			Podnoszenie kompetencji sektora sportu w odniesieniu do potrzeb różnych typów odbiorców.
			Podnoszenie kompetencji organizacji sportowych w zakresie współpracy (międzysektorowej i wewnątrzsektorowej) pozwalającej na tworzenie ofert sportowych skierowanych do różnych grup społecznych.

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
		Niewystarczający poziom sprawności fizycznej dzieci w klasach I-III	wprowadzenie wojewódzkiego programu aktywizacji uczniów w klasach I-III w "złotym okresie motoryczności" poprzez prowadzenie zajęć wf przez nauczycieli wychowania fizycznego
	Infrastruktura i wyposażenie	W ostatnich latach powstało wiele nowych obiektów wspierających aktywność fizyczną. Niemniej w wielu miejscach nadal wielkim wyzwaniem jest zapewnienie bezpiecznej i wygodnej przestrzeni pozwalającej na aktywność przez cały rok. Dotyczy to zwłaszcza osób starszych i kobiet. Potrzebne jest zapewnienie komfortowej przestrzeni, odpowiednich szatni i toalet (dostępne dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób z małymi dziećmi), przestrzeni cichej zabawy i odpoczynku dla osób wrażliwych. Należy także zadbać o odpowiedni sprzęt sportowy. Ostatnim ważnym wyzwaniem ograniczającym dostępność do sportu jest brak transportu - dotyczy to zwłaszcza osób niesamodzielnym mieszkających na wsiach (dzieci i osoby starsze). Należy dążyć do poszukiwania rozwiązań transportowych pozwalających na korzystanie z dobrodziejstw aktywności fizycznej wszystkim.	Rozwój infrastruktury sportowej wewnętrznej i zewnętrznej (wraz z zapleczem) pozwalającego na regularną aktywność w okresie całego roku osobom o różnych potrzebach i poziomie sprawności.
			Zapewnienie sprzętu pozwalającego na różnorodną aktywność fizyczną różnych typów odbiorców. Uwzględnienie organizacji transportu dla osób o szczególnych potrzebach jako narzędzia przełamania barier w dostępie do aktywności.

6.3.3. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów szkolenia sportowego

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
3. Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej ze szczególnym uwzględnieniem obiektów szkolenia sportowego	Dobre rządzenie (good governance)	Samorządy w różny sposób odnoszą się do kwestii zarządzania obiektami sportowymi. Należy dążyć do opracowania modelu zarządzania uwzględniającego potrzeby i potencjał organizacji sportowych. Szczególną uwagę należy zwrócić na diagnozę potrzeb społeczności lokalnej oraz relacje pomiędzy właścicielami, zarządcami, organizatorami i użytkownikami obiektów.	Wypracowanie modelu zarządzania ogólnodostępnym obiektem sportowym.
	Organizacja i kompetencje	Trudności w optymalizacji wykorzystania infrastruktury sportowej. Niewystarczające kompetencje dotyczące zarządzania publicznymi obiektami sportowymi.	Podnoszenie kompetencji nt. zrównoważonego zarządzania ogólnodostępnymi obiektami sportowymi.
		Niedostateczna dostępność obiektów sportowych na potrzeby szkolenia sportowego (sekcje sportowe).	Wypracowanie zasad korzystania z obiektów sportowych przez sekcje sportowe w sposób pozwalający na prowadzenie szkolenia sportowego oraz popularyzacja dobrych praktyk.
	Infrastruktura i wyposażenie	Niedostateczna liczba specjalistycznych obiektów sportowych o niewystarczającej jakości, szczególnie w lekkiej atletyce i sportach zimowych.	
		Słabo rozwinięta baza dla sportów zimowych.	
		Brak pływalni o wymiarach olimpijskich.	Budowa pływalni o wymiarach olimpijskich.
		Brak wojewódzkiego ośrodka sportu.	Budowa wojewódzkiego ośrodka sportu.
		Dekapitalizacja obiektów "Orlik"	Stworzenie wojewódzkiego programu remontowego dla "Orlików".

6.3.4. Promocja sportu oraz wspieranie zwiększania efektywności zarządzania w sporcie

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
4. promocja sportu i wspieranie efektywności zarządzania w sporcie	Dobre rządzenie (good governance)	Malejąca liczba klubów sportowych	Stworzenie programów umożliwiających zwiększenie liczby organizacji sportowych, w tym działających w formie fundacji, uwzględniających możliwości podmiotowego wsparcia organizacji sportowych
		Brak wsparcia podmiotowego (NIE przedmiotowego!) ze strony jst dla organizacji sportowych	
		Strategia w zakresie organizacji dużych imprez sportowych w sporcie wyczynowym i powszechnym jako element zrównoważonego rozwoju jst	Dostosowanie strategii promocji jst do możliwości finansowych jednostki i do realnych potrzeb społecznych
	Organizacja i kompetencje	Problemy finansowania sportu, m. in. niedostatek finansowania przez sponsorów prywatnych wiodących dyscyplin sportu;	Zwiększenie i ukierunkowanie strumienia finansowe na sporty priorytetowe
		Słabe umiejętności organizacji sportowych i osób zarządzających lokalnymi obiektami sportowymi oraz klubami sportowymi w zakresie pozyskiwania środków finansowych, tak publicznych jak i prywatnych oraz w zakresie marketingu i współpracy z mediami	1. Podnoszenie kompetencji organizacji sportowych w zakresie współpracy (międzysektorowej i wewnątrzsektorowej) w zakresie zarządzania; 2. Stworzenie grupy kontaktowej monitorującej zjawiska w obszarze sportu i wzmacnianie kompetencji organizatorów sportu 3. Zwiększanie efektywności zarządzania organizacjami sportowymi 4. Identyfikowanie i nagradzanie dobrych praktyk
		Sposób funkcjonowania organizacji sportowych: trudności w wewnętrznej i zewnętrznej komunikacji organizacji;	
		Niski poziom świadomości środowiska sportowego w zakresie podnoszenia swoich kompetencji, zwłaszcza w zakresie zarządzania i organizacji sportu	
		Zdecydowana większość osób funkcjonujących w sporcie czyni to bez wynagrodzenia (społecznie lub wolontariacko), niezależnie od tego, czy jest im przypisana funkcja wolontariuszy. Taki sposób pracy dotyczy także, a może przede wszystkim trenerów.	Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia trenerów w zakresie doszkalania, podnoszenia swoich umiejętności, które umożliwi współpracę różnych wiekowo grup społecznych oraz nawiązanie relacji mistrz-uczeń pomiędzy trenerami bardziej doświadczonymi i dopiero rozpoczynającymi karierę zawodową
		Zaawansowanie wiekowe kadry szkoleniowej w zakresie sportu	

Cel główny	Pole strategiczne	Wyzwanie	Priorytet
		Niewychodzenie środowiska sportowego naprzeciw aktualnym potrzebom społecznym	Podnoszenie kompetencji organizacji sportowych w zakresie współpracy (międzysektorowej i wewnątrzsektorowej) pozwalającej na tworzenie ofert sportowych skierowanych do różnych grup społecznych.
		Trudności w zidentyfikowaniu potrzeb jst i organizacji sportowych w zakresie sportu	Stworzenie wojewódzkiego systemu ewidencji sportowej - bazy danych zawierającej wszystkie obiekty sportowe, stopień ich wykorzystania, możliwość rezerwacji obiektu, informacje o ofercie klubów sportowych i organizacji nieformalnych, informacji o organizowanych przedsięwzięciach sportowych.
		Internacjonalizacja sportu	Rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie sportu
	Infrastruktura i wyposażenie		

6.4. System wdrażania Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu

Implementację PPRS przewiduje się przede wszystkim poprzez realizację programów zawierających rozwojowe lub korygujące portfele projektowe ułożone wg określonego logicznego porządku. Do tego celu zamierza się wykorzystać koncepcję kart strategicznych, mających matrycowy charakter. Plan realizacji celów oparty jest na wdrażaniu działań wynikających z potrzeb i wyzwań ujętych w analizie SWOT oraz kartach matrycowych. Dodatkowo, poszczególne cele i działania zostaną opomiarowane w oparciu o wskaźniki, które należą do grupy najbardziej popularnych metod charakterystyki i pomiaru efektywności poszczególnych działań.

Wieloletni wymiar strategiczny nakreślonych celów pozostanie jednakże wciąż na pewnym niedookreślonym poziomie otwierając pola manewrowe zwłaszcza w aspekcie hierarchizacji i selekcji poszczególnych działań. Wartościowe pozostaje jednocześnie utrzymywanie każdego z pól w macierzy strategicznej w wieloaspektowym wymiarze czterech perspektyw. Taki model pozwala na proaktywne zarządzanie portfelem projektowym.

6.5. Monitorowanie i ocena efektywności Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu

W celu prawidłowej realizacji Pomorskiego Programu Rozwoju Sportu należy wdrożyć system monitorowania i oceny jego efektywności. Pomiar tych wskaźników, zgodnie z zasadami teorii zarządzania i ewaluacji projektów musi następować dwójako: jako tzw. ocena w trakcie (ex-ante) oraz ocena po zakończeniu realizacji działań (ex-post).

Każdy z celów strategicznych oraz każdy priorytetów wymaga opisanego przy pomocy adekwatnych wskaźników.

Załączniki

Załącznik nr 1: Karta przedsięwzięcia (wzór)

Nazwa przedsięwzięcia	
Nazwa lub numer celu strategicznego lub priorytetu, w które przedsięwzięcie się wpisuje	
Istota przedsięwzięcia (opis)	
Potencjalni beneficjenci – grupy docelowe	
Potencjalni realizatorzy przedsięwzięcia	
Wskaźniki efektywności (jeśli występują)	
Proponowany model finansowania	

Załącznik nr 2: Karta konsultacji społecznych (wzór)

Formularz zgłaszania opinii do dokumentu: Pomorski Program Rozwoju Sportu do roku 2025. Założenia wstępne.

Opinie będą przyjmowane wyłącznie na niniejszym formularzu. Wypełniony i podpisany formularz należy złożyć:

1. osobiście w godzinach 8.00-15.30, lub drogą pocztową: w Pomorskiej Federacji Sportu w Gdańsku, 80-213 Gdańsk, al. Zwycięstwa 51, z dopiskiem na kopercie: „Konsultacje PPRS2025”
2. za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: pprs2025@pfsg.pl, wpisując w temacie wiadomości: „Konsultacje PPRS2025”
3. Informacja o zgłaszającym:

Nazwa jst, organizacji lub podmiotu	
Cele statutowe organizacji (jeśli dotyczy)	
Imię i nazwisko osoby zgłaszającej	
Telefon	
Adres e-mail	
Adres do korespondencji	

Zgłaszanie opinii do projektu dokumentu: Pomorski Program Rozwoju Sportu do roku 2025. Założenia wstępne.

l.p.	paragraf	strona	Obecny zapis	Treść uwagi/propozycja zmian	Uzasadnienie zmiany

Inne propozycje, które Państwa zdaniem powinny zostać uwzględnione w PPRS2025.

.....